

Sempre Verdaguer

La poesia de Jacint Verdaguer és inesgotable. El més etern dels nostres poetes continua sent objecte d'edicions, reedicions i estudis. Fa poc em va caure a les mans el trentè volum de l'*Obra Completa* de l'autor de Folgueroles, que la Societat Verdaguer s'encarrega de tirar endavant des de fa gairebé vint anys. Es tracta d'una edició crítica, amb un estudi completíssim a cura de Ricard Torrents i Maria Àngels Verdaguer, d'un dels poemes més desconeguts de Mossèn Cinto. Un poema llarg, però no gaire (poc més de tres-cents cinquanta versos repartits en sis cants), que, com que Verdaguer mai no el va incloure en cap dels seus reculls, ha mantingut els dos títols atribuïts en cadascun dels manuscrits que se'n conserva: *La Pomerola* i *Primavera*.

Es tracta d'un poema compost l'any 1896, però que no es va publicar fins l'any 1995, amb el títol de *La Pomerola*, a partir d'un manuscrit autògraf conservat a la Biblioteca de Catalunya. Al cap d'uns anys es va localitzar, a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, una versió posterior titulada *Primavera*. En l'edició que acaba d'aparèixer trobem tota la carn que, al voltant d'aquest poema, pot posar-se sobre la graella: a part de l'estudi esmentat, hi ha el facsímil de les dues versions manuscrites conegudes, així com una proposta que vol aproximar-se a allò que Verdaguer hauria donat per més o menys definitiu. I tot això -que no té res de potineig suplantatori— també ens permet assistir a diverses fases del procés creatiu del gran poeta.

La Pomerola / Primavera és, en realitat, el gran poema de l'obra tardana de Jacint Verdaguer. Parla del contrast entre la caducitat de la vida i l'eternitat de la poesia i del poeta. L'obsessió per perdurar a través dels versos va ser, de fet, un tema recurrent en l'obra poètica de Verdaguer. En aquest cas, un trobador torna a la seva llar, una masia prop del Ter, i troba que no queda res del que ell va conèixer i estimar, ni la gent, ni el paisatge, ni tan sols la pomera, que ara, convertida en llenya, crema a la llar de foc. El trobador evoca la infantesa a la masia i la importància simbòlica de la «Pomerola», que el va veure convertir-se en poeta. Aleshores, ell, que és ja una figura decrepita, fa un cant exaltat a l'esclat de la natura, a la primavera. L'interrompen unes noies que tornen de treballar i el poeta cau de la pomera on s'havia enfilat. Com si tornés a ser un infant, el salva la mare. Retornat a la realitat, el trobador s'acomiada de la pomera, de la masia i, en definitiva, de la joventut. Demana, però, als masovers, que guardin un parell de branques de la pomera, en facin una creu, la posin a la seva tomba quan ell mori i hi pengin el seu llaüt. Ell morirà, però el vent farà sonar el llaüt i, per tant, el seu cant el sobreviurà. Premonitori.